Cuprins

Abrevieri.....XIII

Capitolul I. Considerații introductive cu privire la familie și dreptul familiei 1
Secțiunea 1. Noțiunea și funcțiile familiei..... 1
§1. Noțiunea de familie 1
§2. Funcțiile familiei 18
Secțiunea a 2-a. Dreptul familiei ca ramură a sistemului de drept 19
§1. Definiția și obiectul de reglementare al dreptului familiei 20
1.1. Definiția dreptului familiei..... 20
1.2. Obiectul dreptului familiei 20
§2. Metoda de reglementare..... 22
§3. Principiile generale ale dreptului familiei 23
3.1. Principiul ocrotirii căsătoriei și familiei..... 23
3.2. Principiul căsătoriei liber consimțite între soți..... 24
3.3. Principiul monogamiei 27
3.4. Principiul egalității între soți 27
3.5. Principiul interesului superior al copilului 28
3.6. Principiul potrivit căruia membrii familiei sunt datori să-și acorde unul altuia sprijin moral și material 30
3.7. Principiul libertății alegerii regimului matrimonial..... 30
3.8. Principiul dreptului și îndatoririi părinților de a asigura creșterea și educarea copiilor..... 30
§4. Calitatea subiectelor 31
Secțiunea a 3-a. Izvoarele dreptului familiei 32
§1. Izvoarele interne ale dreptului familiei..... 32
§2. Izvoarele internaționale și europene ale dreptului familiei 32

Capitolul II. Logodna 36
Secțiunea 1. Considerații introductive. Reglementare, noțiune și natură juridică..... 36
Secțiunea a 2-a. Condițiile de validitate a logodnei..... 39
§1. Condițiile de fond pentru încheierea logodnei 39
§2. Condițiile de formă ale logodnei..... 40
Secțiunea a 3-a. Efectele logodnei..... 41
Secțiunea a 4-a. Încetarea logodnei 42
§1. Condiții..... 42
§2. Efecte..... 43
2.1. Restituirea darurilor..... 44
2.2. Răspunderea pentru ruperea abuzivă a logodnei 48

Capitolul III. Căsătoria 52
Secțiunea 1. Considerații introductive. Reglementare, noțiune și natură juridică..... 52

Secțiunea a 2-a. Caracterele căsătoriei 53
Secțiunea a 3-a. Încheierea căsătoriei 55
§1. Condițiile de fond pozitive 55
1.1. Consimțământul viitorilor soți 56
1.2. Capacitatea matrimonială – vârsta matrimonială 58
1.3. Diferența de sex 66
§2. Condițiile de fond negative (impedimentele la căsătorie) 73
2.1. Existența unei căsătorii anterioare valabile 74
2.2. Rudenia firească și civilă 75
2.3. Tutela 76
2.4. Lipsa diferenței de sex 76
2.5. Lipsa aprobării conducătorului instituției la care este angajat preotul militar 77
Secțiunea a 4-a. Condițiile de formă ale încheierii căsătoriei 77
§1. Formalitățile premergătoare încheierii căsătoriei 77
1.1. Obligativitatea comunicării reciproce a stării sănătății de către viitorii soți 78
1.2. Declarația de căsătorie 79
1.3. Opoziția la căsătorie 83
§2. Formalitățile celebrării căsătoriei – procedura încheierii căsătoriei 85
2.1. Data încheierii căsătoriei 85
2.2. Momentul încheierii căsătoriei 86
2.3. Localitatea încheierii căsătoriei 86
2.4. Locul încheierii căsătoriei 87
2.5. Persoana care încheie căsătoria 88
2.6. Celebrarea căsătoriei 91
2.7. Legea aplicabilă formalităților încheierii unei căsătorii cu element de extraneitate 92
§3. Formalități ulterioare încheierii căsătoriei 93
3.1. Înregistrarea căsătoriei 93
3.2. Formalități privind regimul matrimonial 95
3.3. Formalități privind eliberarea și anularea unor acte 95
§4. Dovada căsătoriei 95
§5. Celebrarea religioasă a căsătoriei 99
Secțiunea a 5-a. Efectele căsătoriei 99
§1. Efectele încheierii căsătoriei cu privire la raporturile personale dintre soți, capacitatea de exercițiu și cetățenia soților 99
§2. Efectele încheierii căsătoriei cu privire la raporturile patrimoniale dintre soți 109
2.1. Regimul primar imperativ 112
2.2. Aspecte generale privind regimurile matrimoniale 125
2.3. Convenția matrimonială 125
2.4. Modificarea regimului matrimonial 141
2.5. Încetarea regimului matrimonial 144
2.6. Lichidarea regimului matrimonial 145
2.7. Regimurile matrimoniale reglementate de Codul civil 146

2.7.1. Regimul matrimonial al comunității legale 146
2.7.2. Regimul matrimonial al separației de bunuri..... 173
2.7.3. Regimul matrimonial al comunității convenționale..... 177
Secțiunea a 6-a. Desființarea căsătoriei 179
§1. Considerații introductive. Noțiune. Particularități..... 179
§2. Cazuri de nulitate absolută 180
2.1. Lipsa consimțământului la încheierea căsătoriei 180
2.2. Lipsa vârstei matrimoniale 180
2.3. Bigamia 181
2.4. Rudenia în gradul prohibit de lege 182
2.5. Lipsa diferenței de sex..... 182
2.6. Lipsa solemnității și a publicității celebrării căsătoriei 184
2.7. Necompetența materială a ofițerului de stare civilă 185
2.8. Căsătoria fictivă 186
§3. Cazuri de nulitate relativă 191
3.1. Lipsa încuviințării sau autorizării în cazul căsătoriei minorului 191
3.2. Viciile de consimțământ..... 192
3.3. Lipsa discernământului 193
3.4. Existența tutelei..... 194
§4. Regimul juridic al nulității căsătoriei 194
4.1. Regimul juridic al nulității absolute a căsătoriei 194
4.2. Regimul juridic al nulității relative a căsătoriei 195
§5. Efectele nulității căsătoriei 197
§6. Căsătoria putativă..... 198
§7. Instanța competentă..... 200
§8. Hotărârea judecătorească de desființare a căsătoriei 201
Secțiunea a 7-a. Desfacerea căsătoriei..... 201
§1. Considerații introductive. Noțiune. Particularități..... 201
§2. Divorțul pe cale judiciară 204
2.1. Divorțul prin acordul soților..... 205
2.2. Divorțul din culpă..... 208
2.3. Divorțul pentru separarea în fapt..... 209
2.4. Divorțul din motive de sănătate..... 210
§3. Procedura divorțului..... 212
3.1. Instanța competentă..... 212
3.2. Legitimare procesuală 220
3.3. Cererea de divorț 221
3.4. Cererea reconvențională..... 224
3.5. Măsuri provizorii pe timpul procesului de divorț..... 225
3.6. Judecarea cererii de divorț..... 229
3.7. Regimul probelor 230
3.8. Acte de dispoziție ale soților în timpul procesului de divorț..... 232
3.9. Decesul soților în timpul procesului de divorț 232
3.10. Soluționarea cererii de divorț. Hotărârea de divorț 235
3.11. Exercitarea căilor de atac împotriva hotărârii de divorț 238

3.12. Data desfacerii căsătoriei 238
3.13. Formalități ulterioare rămânerii definitive a hotărârii de divorț 240
§4. Medierea în materia neînțelegerilor dintre soți 240
§5. Divorțul pe cale administrativă 246
5.1. Condițiile divorțului pe cale administrativă 247
5.2. Competența soluționării cererii de divorț pe cale administrativă 247
5.3. Procedura divorțului pe cale administrativă 247
§6. Divorțul prin procedură notarială 252
6.1. Condițiile divorțului pe cale notarială 252
6.2. Competența soluționării cererii de divorț pe cale notarială 253
6.3. Procedura divorțului pe cale notarială 255
§7. Efectele desfacerii căsătoriei 259
7.1. Efectele cu privire la relațiile nepatrimoniale dintre soți 260
7.2. Efectele cu privire la relațiile patrimoniale dintre soți 262
7.3. Efectele cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre părinți și copii 275
7.4. Efectele cu privire la raporturile patrimoniale dintre părinți și copii 299
Secțiunea a 8-a. Încetarea căsătoriei 303

Capitolul IV. Filiația 306
Secțiunea 1. Rudenia 306
§1. Considerații introductive 306
§2. Clasificarea rudeniei 306
§3. Gradul de rudenie 307
§4. Durata rudeniei 307
§5. Dovada rudeniei 307
§6. Efectele rudeniei 308
Secțiunea a 2-a. Afinitatea 309
Secțiunea a 3-a. Filiația 309
§1. Considerații generale privind filiația. Dovada filiației 309
§2. Posesia de stat 311
§3. Acțiunile în justiție privind filiația 312
3.1. Noțiune și clasificare 312
3.2. Dispoziții comune privind acțiunile referitoare la filiație 312
§4. Filiația față de mamă (maternitatea) 315
4.1. Stabilirea filiației față de mamă prin faptul nașterii 315
4.2. Calitatea de părinte a soției mamei biologice a unui copil 321
4.3. Stabilirea filiației față de mamă prin recunoaștere 325
4.4. Stabilirea filiației față de mamă prin hotărâre judecătorească 329
4.5. Contestarea filiației față de mamă 331
4.6. Nulitatea recunoașterii filiației față de mamă 334
§5. Filiația față de tată 335
5.1. Filiația față de tatăl din căsătorie 336

5.2. Stabilirea filiației față de tatăl din afara căsătoriei 346
5.2.1. Stabilirea filiației față de tată prin recunoaștere 346
5.2.2. Contestarea recunoașterii de paternitate 349
5.2.3. Nulitatea sau anularea recunoașterii de paternitate 350
5.2.4. Stabilirea filiației față de tată prin hotărâre judecătorească 351
5.2.5. Despăgubiri pentru cheltuielile făcute în timpul sarcinii, nașterii sau lehuziei 356
§6. Reproducerea umană asistată medical cu terț donator 357
6.1. Considerații generale 357
6.2. Condițiile reproducerii umane asistate medical cu terț donator 362
6.3. Stabilirea filiației în cazul reproducerii umane asistate medical cu terț donator 362
6.4. Contestarea filiației în cazul reproducerii umane asistate medical cu terț donator 363
6.5. Raporturile dintre tată și copil 363
6.6. Confidențialitatea informațiilor 363

Capitolul V. Situația legală a copilului 365
Secțiunea 1. Considerații introductive 365
Secțiunea a 2-a. Principiile respectării și garantării drepturilor copilului 365
Secțiunea a 3-a. Răspunderea privind drepturile și îndatoririle părintești 366
Secțiunea a 4-a. Drepturile copilului cu privire la nume 367
§1. Egalitatea în drepturi a copiilor 367
§2. Numele copilului 367
§3. Numele de familie al copilului din căsătorie 368
§4. Numele de familie al copilului din afara căsătoriei 369
§5. Schimbarea numelui copilului din căsătorie sau din afara căsătoriei 369

Capitolul VI. Adopția 371
Secțiunea 1. Considerații introductive. Reglementare, noțiune și principii 371
§1. Reglementare juridică 371
§2. Noțiunea adopției 373
§3. Principiile adopției 374
§4. Structura adopției 374
§5. Felurile adopției 374
Secțiunea a 2-a. Condițiile de fond ale adopției 376
§1. Condițiile de fond privind persoana adoptată 376
1.1. Vârsta adoptatului 376
1.2. Consimțământul adoptatului 377
1.3. Consimțământul părinților firești sau, după caz, al tutorelui 377
§2. Condițiile de fond privind persoana adoptatorului 381
2.1. Vârsta adoptatorului 382
2.2. Capacitatea de exercițiu 382
2.3. Aptitudinea morală și materială de a adopta 382
2.4. Consimțământul adoptatorului sau, după caz, al familiei adoptatoare, precum și al soțului celui care adoptă 383
§3. Impedimentele la adopție 384
3.1. Rudenia 384

3.2. Pluralitatea de adoptați – frați și surori 384
3.3. Adopția între frați 384
3.4. Adopția a doi soți sau foști soți de către același adoptator sau familie adoptatoare, precum și adopția între soți sau foști soți ... 384
3.5. Adopția de persoana care nu are capacitate deplină de exercițiu 385
3.6. Adopția de către persoana cu boli psihice sau handicap mintal .. 385
3.7. Adopția simultană sau succesivă a aceleiași persoane de către mai mulți adoptatori 385
3.8. Adopția de către două persoane de același sex 387
3.9. Persoana care a fost condamnată definitiv pentru o infracțiune contra persoanei sau contra familiei, săvârșită cu intenție, precum și pentru infracțiunea de pornografie infantilă și infracțiuni privind traficul de droguri sau precursori 387
3.10. Persoana ori familia al cărei copil beneficiază de o măsură de protecție specială sau care este decăzută din drepturile părintești 387
3.11. Persoanele care doresc să adopte singure, ai căror soți sunt bolnavi psihic, au handicap mintal sau se găsesc în una dintre situațiile prevăzute la punctele 3.8. și 3.9 388
Secțiunea a 3-a. Procedura adopției 388
Secțiunea a 4-a. Efectele adopției 392
§1. Data adopției 392
§2. Efectele asupra rudeniei 393
§3. Raporturile dintre adoptator și adoptat 394
§4. Cetățenia adoptatului 397
§5. Numele adoptatului 397
§6. Obligația legală de întreținere 398
§7. Vocația succesorală 398
§8. Informațiile cu privire la adopție 398
Secțiunea a 5-a. Încetarea adopției 400
§1. Desfacerea adopției 401
§2. Nulitatea adopției 402
2.1. Cauzele de nulitate absolută 402
2.2. Cauzele de nulitate relativă 402
2.3. Regimul juridic al nulității adopției 402
§3. Efectele încetării adopției 403
3.1. Efectele asupra filiației și a rudeniei 403
3.2. Raporturile dintre adoptator și adoptat 403
3.3. Cetățenia adoptatului 403
3.4. Numele adoptatului 404
3.5. Locuința fostului adoptat 404
3.6. Obligația legală de întreținere 404
3.7. Vocația succesorală 404
§4. Reglementări procedurale în materia cererilor privind adopția 404

§5. Formalități ulterioare încetării adopției 406
§6. Monitorizare și activități postadopție 407

Capitolul VII. Ocrotirea minorului 410
Secțiunea 1. Considerații introductive. Reglementare, noțiune, beneficiari și principii 410
Secțiunea a 2-a. Instituții și servicii cu atribuții în domeniul protecției copilului 413
Secțiunea a 3-a. Autoritatea părintească 419
§1. Noțiune și principii 419
§2. Conținutul autorității părintești 420
2.1. Drepturile și îndatoririle părintești referitoare la persoana minorului 421
2.1.1. Dreptul la stabilirea și păstrarea identității copilului 421
2.1.2. Dreptul de a crește copilul, îngrijind de sănătatea și dezvoltarea lui fizică, psihică și intelectuală, de educația, învățătura și pregătirea profesională a acestuia 422
2.1.3. Dreptul și obligația de a întreține copilul 426
2.1.4. Dreptul de a stabili locuința copilului 427
2.1.5. Dreptul de a cere înapoierea copilului de la orice persoană care îl ține fără drept 430
2.1.6. Dreptul de a avea legături personale cu copilul 437
2.1.7. Dreptul de a consimți la adopția copilului 441
2.1.8. Dreptul de a încuviința logodna și căsătoria minorului 442
2.1.9. Dreptul de exprimare a opiniei privind emanciparea minorului 442
2.2. Drepturile și obligațiile părintești referitoare la bunurile minorului 443
2.2.1. Dreptul și obligația de a administra bunurile minorului 443
2.2.2. Dreptul și obligația de a-l reprezenta pe minor ori, după caz, de a-i încuviința actele juridice 445
§3. Exercitarea autorității părintești 448
3.1. Durata exercitării autorității părintești 448
3.2. Modul de exercitare a autorității părintești 448
3.3. Delegarea temporară a exercițiului drepturilor părintești în temeiul Legii nr. 272/2004, republicate 452
3.4. Decăderea din exercițiul drepturilor părintești 456
Secțiunea a 4-a. Ocrotirea alternativă a minorilor. Protecția specială a copilului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi 463
4.1. Măsurile de protecție specială 465

Capitolul VIII. Obligația legală de întreținere 477
Secțiunea 1. Considerații introductive. Reglementare, noțiune și caractere juridice 477
§1. Caracterul legal 478
§2. Caracterul imperativ 479

§3. Caracterul personal ... 479
§4. Caracterul reciproc ... 480
§5. Caracterul succesiv ... 481
§6. Caracterul variabil ... 481
§7. Caracterul divizibil ... 482
§8. Caracterul complex ... 482
Secțiunea a 2-a. Persoanele între care există obligație legală de întreținere și ordinea în care se datorează ... 482
Secțiunea a 3-a. Condițiile de existență ale obligației de întreținere ... 484
§1. Condițiile privitoare la creditorul întreținerii ... 484
1.1. Starea de nevoie ... 485
1.2. Imposibilitatea de întreținere din munca sau bunurile sale ... 485
1.3. Comportamentul corespunzător ... 486
§2. Condițiile privitoare la debitorul întreținerii ... 487
2.1. Existența mijloacelor de plată sau a posibilității de a dobândi aceste mijloace ... 487
2.2. Inexistența unei alte persoane obligate la întreținere înaintea sa, potrivit ordinii legale ... 488
Secțiunea a 4-a. Categorii de obligații legale de întreținere ... 489
§1. Obligația de întreținere dintre soți ... 489
§2. Obligația de întreținere între foștii soți ... 490
§3. Obligația de întreținere dintre părinți și copii ... 491
§4. Obligația de întreținere a soțului care a contribuit la întreținerea copilului celuilalt soț, față de respectivul copil ... 499
§5. Obligația de întreținere a copilului care a fost întreținut de soțul părintelui său, față de cel care l-a întreținut ... 499
§6. Obligația de întreținere a moștenitorului persoanei care a fost obligată la întreținerea unui minor sau care, fără a avea obligația legală, i-a dat acestuia întreținere ... 500
Secțiunea a 5-a. Stabilirea și executarea întreținerii ... 500
§1. Obiectul întreținerii ... 500
§2. Cuantumul întreținerii ... 501
§3. Data de la care se datorează ... 503
§4. Felul și modalitățile de executare a obligației de întreținere ... 504
§5. Modificarea pensiei de întreținere ... 506
§6. Încetarea obligației legale de întreținere ... 507
§7. Restituirea cheltuielilor făcute cu întreținerea unei persoane, pe calea acțiunii în regres ... 508
§8. Restituirea întreținerii nedatorate ... 508
Secțiunea a 6-a. Aspecte procedurale ... 509

Bibliografie selectivă ... 513